



KORONABIRUSAK LEHERTUKO AL DU **ETXEBIZITZAREN BURBUILA?**

Higiezin merkatuaren erregulazio falta probestuz azken urteetan egin den espekulazio basatiak etxebizitza ikaragarri garestitzea eragin du. Etxebizitzaren gastuei aurre egitea geroz eta zailagoa bilakatuta, hil amaierara heltzeko zailtasunak dituzten pertsonen kopurua haziz joan da; ez dira gutxi beren etxeetatik kaleratuak izan direnak, dela egun batetik bestera igo dieten alokairuari aurre egin ezinez bizilekua utzi dutelako –etxe kaleratze ikusezina–, dela agindu judizial bat tarteko. Jada nabarmena zen krisia lastu egin du COVID-19aren agerpenak, hainbatek bere burua ikusi baitu diru-sarrerarik gabe eta alokairua ordaindu beharrean, eta aspaldiko krisi ekonomiko gogorrena parez pare egonik ez dirudi gauzek hoberantz egingo dutenik. Testuinguru horretan eta etxebizitzaren defentsa urgentziazko bilakatuta, etxebizitza sindikatuen loraldia eman da Euskal Herrian.

Eskala mikroskopikoa duen gorputzak trabatu ditu orojaleak ziruditen makineria kapitalistaren engranajeen hortzak, koronabirusaren hedapena balaztatu beharrez ezarritako konfinamenduak behartu baitu jardun ekonomikoaren pausa. Jazoe-rak azken hamarkadetako krisi ekonomiko handienaren atee-tara eramán gaitu, eta aberatse-nek egoera honetan ere etekin ekonomikoa atera duten bitartean, gehiengo apalaren artean miseria are gehiago barreiatu da, hau ere pandemia bailitzan. Langileen kaleratzeak eta aldi baterako enplegu erregulazio-ko espedienteak (ABEE) eguneroko ogi bilakatuta, langabezia erregistroa inoizko igoerarik handiena ari da jasotzen koronabirusak agerpena egin zuenetik. Espainiako estatuko enplegu-zerbitzu publikoaren (SEPE) datuen arabera, Hego Euskal Herrian 165.578 langabe utzi zituen martxoak, otsail-lean baino 14.364 gehiago, eta hilabeteak joan hilabeteak etorri, haziz joan da zifra. Apirila bukatzerako 179.085 ziren langabeak, maiatzaren azkeneko 182.852, eta ekaina amaitu orduko 184.912.

Ondorioz, herritarren gehiengoak murriztuak edo hutsa bihurtuak ikusi ditu bere

diru-sarrerak, eta asko dira ohiko gastuei aurre egiteko larri dabiltzanak. Ildo horretan, azken urteetan neurrigabeki gizendutako alokairuaren ordainketa bilakatu da buruko min nagusi etxe askotan. Izan ere, maizter ugariren solda-tak kolpatuak izan badira ere, alokairuak –hots, etxejabeen diru-sarrerak– bere horretan mantentzearen alde posiziona-tu dira gobernuak, maizterren sakrifizioaren eta zorpetzearen lepotik. Hots, etxeetan geratzeko agindu diguten hein berean, etxebizitza oinarritzko eskubide izatetik are gehiago alden-du dute. Egoera hori izanik, maiz-ter asko arduraturik dauzka etorkizun hurbilak, hainbaten kasuan ez baita ziurra ondoko hilabetea ordaintzerik izango ote duen, ezta gobernuen diru-sarreretara sarbiderik izango duen ere. Europako Batzordea-ren mendeko Eurofound agen-tziak egin duen *Living, working and COVID-19* (Bizi, lan egin eta COVID-19) inkestaren arabera, Espainiako Estatuko biztan-leen %7ak uste du bere egungo etxebizitza utzi beharko duela alokairuari edo hipotekari aurre ezin egiteagatik, eta inkesta erantzun duten hamar perso-natik batek aitortu du dagoe-neko arazoak dituela alokairua epe barruan ordaintzeko.



DANI BLANCO

Funts putreak Babes Ofizialetako Etxebizitzaren bidez ari dira Euskal Herrian hatzaparrak sartzen. Benta Berriko etxebizitzaren kasua horren adibide: 510 etxebizitza babestu Blackstone funts putre estatubatuarraren jabetzakoak izatera igaro dira.

BERRITIK GUTXI DUEN KRISIA

Koronabirusaren agerpenak azaleratu duen krisi ekonomikoa hutsetik sortua ez den bezala, horrek areagotu duen etxebizitza krisia ere ez da berria. Etxebizitza gastuei aurre egiteko zailtasunak eta horien ondorio lazgarrienetakoa izan ohi diren etxe kaleratzeak ez baitira guregandik aldentzera iritsi, nahiz eta horien nolakotasunak aldaketarik izan duen: hipotekak zeuden 2008ko krisi ekonomikoaren ondotik burututako etxe gabetze oldearen oinarrian, eta alokairuak daude, berriz, gaur egungoen gibelean. Espainiako Botere Judizialaren Kontseilu Nagusiak *Efecto de la Crisis en los órganos judiciales (Krisiak organo judizialetan izandako eraginaren datuak)* txostenean jasotzen duenez, Hego Euskal Herrian 1.568 etxe kaleratze gauzatu ziren 2018an eta 1.372 iaz; etxe kaleratze horien gehiengoa -1.102 orain bi urte eta 1.018 iaz- alokairua ordaindu ezinagatik eta Hiri Errentamenduen Legea aplikatuta burutu dira. Aldaketa hori eman da 2012an Espainiako Gobernuak 27/2012 Errege Lege Dekretua onartu ondotik hipotekekin lotutako etxe ka-

leratze kopurua murriztuz joan delako, eta 2008ko Atzeraldi Handiak oinordetzan utzitako prekarietateak alokairua bilakatu duelako gehiengoarentzako alternatiba habitazional bakarra -merkatuaren logiken barruan-. Alternatiba ez oso segurua, etxe gabetzeen zenbakiak bistaratzeko dutenez.

Beste aukerarik ez, baina, alokairuaren eskaria igoz joan da. Eskaintzak, kontrara, beherako norabidea hartu zuen azken urteetan. Arrazoiak: etxejabe askok beren jabetzak etxebizitza turistikoaren merkatura lekualdatu izana, azken urteetan horixe izan baita espekulatzailen urte meatzeetako bat, eta ondorioz, alokairu krisiaren eragileetako bat. Valentziako Unibertsitateko Ekonomia Kolaboratiboko Katedrak landutako *Lloguer turístic i crisi sanitària a València (Alokairu turistikoa eta osasun krisia Valentzian)* informeak jasotzen duenez, alokairu turistikoak etxebizitza alokairuak baino errentagarriagoak dira, %100 eta %200 artean; hargatik egin dute salto alokairu turistikoaren merkatura hainbat etxejabe. Horrek, era berean, etxebizitzaren prezioa igo du, lotura zu-

zena baitago etxebizitza turistikoaren eta alokairuaren garestitzearen artean. Bartzelonako Ekonomia Institutuak argitaratutako *Do short-term rent platforms affect housing markets? Evidence from Airbnb in Barcelona (Alokairu turistikoaren plataformek higiezinaren merkatura erasaten al dute? Bartzelonako ebidentziak)* ikerketaren arabera, Airbnbk auzoan hanka bat jarri ondotik bertako alokairuek %7 arteko igoera izan ohi dute. Datu horretatik abiatuta, eta Airbnbk 2020an Bilbon %402ko hazkundea aurreikusten zuela kontuan hartuta, kontu egin dezakegu osasun krisialdirik gerta izan ez balitz Bizkaiko hiriburuko alokairuetan indartuko litzatekeen joeraz: pisu turistikoek bizileku diren etxebizitza are gehiago ordezkatzeko lituzkete, alokairuan dauden pisuen eskaintza are murriztagoa bilakaturik eta beste behin horien prezioa igotzea eraginez.

Alokairu turistikoekin batera, etxebizitza krisiaren beste eragile nagusiak inbertsio-funtsak ditugu, funts putre gisa ere ezagunak. Horiek higiezinaren merkaturan pieza klabe bilakatu dira 2009an, Espainiako Gobernuan zela,

PSOEk 11/2009 Legea onartu eta Higiezin Merkatuan Inbertitzeko Sozietate Kotizatu Anonimoei (SOCIMI) Espainiako Estatura sarrera ahalbidetu zienetik. Sozietate horiei are pribilegio gehiago emanez lege hori moldatu egin zuen PPren gobernuak 2012an; ordutik, figura juridiko horiek sozietateen gaineko zerga %0koa dute eta etxebizitzaren erosketari lotutako zergen %95 ordaintzetik salbuetsita daude. Hargatik bilakatu dira funts putreen erosketetarako tresna apropos. Erregimen fiskal berezi horrek higiezin merkatuan ematen dien posizio pribilegiatua baliatu dute nahieran espekulatzeko, eta funtzionatzeko era propioa darabilte: etxebizitzak erosi – bloke osoak, ahal dutela –, horiei balioa eransteko eraberritu eta prezio garestiagoan merkaturatzen dituzte. Higiezin merkatuko *influencer* gisakoak direla azaldu zion Bartzelonako Sindicat de Llogateres-eko bozeramaile Jaime Palomerak eldriario.es-i: “Inork baino etxebizitza gehiago eskuratzen dituzte eta batez bestekoaren gainetik dauden prezioak jartzen dizkiete nahita, epe motzeko galerak izatera eta etxeak denbora luzeagoz hutsik izatera arriskatu daitezkeelako”, eta hala gainontzeko etxejabeak ere alokairuak igotzera animatzen dituzte.

Hego Euskal Herrira sarbidea Babes Ofizialeko Etxebizitzetan (BOE) aurkitu dute funts putreek. Agidanez, hortxe ikusi dute merkatuan oso prezio baxuan dauden higiezinak eskuratu eta mozkinen marjina handitzeko aukera. Ezagutzen den lehen kasua Donostiakoa dugu. 2016an, Benta Berri auzoko 510 etxebizitza babestu Blackstone funts putre estatubatuarraren jabetzakoak izatera igaro ziren, horiek eraiki zituzten Sacyr-Vallehermoso eta Metrovacesa enpresa eraikitzaileak aipatu funts putrearen mendeko Testa Residencial *soci-mi*aren esku egotera igaro ondoren. Esku beretan egotera pasa dira Iruñeko beste 400 etxebizitza babestu inguru ere; etxebizitza horiei aurtan iraungitzen zitzaien BOE kalifikazioa, eta behin epe hori igarota, egungo jabe Testa Residencialek egun batetik bestera alokairua igo die hainbat maizterri. Konfinamendua indarrean egon denean ere eskrupulurik gabe eutsi diote espekulazioari: apirilean Gasteizko Salburua eta Zabalgana auzoetako 500 etxebizitza Vitalquiler sozietatearen eskuetatik –Kutxabanke eta Adania enpresa eraikitzaileak era-tua– IKEA multinazionalaren jabeek sor-



Alarma egoera ezartzearekin, legez etxe kaleratzeak indargabetu egin ziren alarma egoera amaitsu eta sei hilabete pasa arte. Errealitatean, etxe kaleratzeak jazo izan dira, eta ekainean epaitegiak martxan jartzearekin batera, etxe kaleratze prozedurek aurrera egin dute. Argazkian, etxe kaleratzea Iruñean, apirilean. / ARGAZKIAK: EKINKLIK

tutako Catella funts putre suediarren eskuetara pasa dira, Eusko Jaurlaritzako Etxebizitza sailak baimendutako salmentaren bidez. Berez, 2003tik BOE kalifikazioa iraunkorra da EAEn –Nafarroan 30 urtera iraungitzen da–, hala xedatu baitzen “diru publikoarekin etxebizitzaren espekulazioa egitearen kontrako neurri” bezala, Etxebizitzaren Euskal Behatokiaren arabera. Ordutik soilik Eusko Jaurlaritzaren baimenarekin saldu daitezke etxebizitza babestuak, eta horrek berme

izan beharko lukeen arren, praktikan ikusi dugu nola utzi zituzten 500 familia funts putreen esku larrialdi egoera betean eta aspaldiko krisi ekonomiko gogorrena dirudienaren ateetan.

EZTANDA EGITEAR DEN BURBUILA

Funts putre, banketxe eta *soci*mien jarduna batetik, eta pisu turistiko merkatua bestetik, etxebizitza krisia etenik gabe areagotuz joan da azken urteetan. Nazio Batuen Erakundea aurrekaririk

gabeko “etxebizitzaren krisi mundialaz” mintzo zen iragan abenduan publikatutako *Guidelines for the Implementation of the Right to Adequate Housing (Etxebizitza Egokirako Eskubidea Aplikatzeko Ildoak)* txostenean, eta krisiaren erantzule nagusiak zein ziren argi nabarmentzen zuen: “Egun, inbertitzaile pribatuek eta promotoreek aurrekaririk gabeko nagusitasuna daukate etxebizitza sisteman, sarri askotan bizilekua dagokion funtzio sozialetik bereiziz eta espekulaziorako merkantziatzat joaz”.

Etxejabeen eta inbertsio funtsen neurriaren egingarritasun legeak egin dute posible etxebizitzaren bezalako funtsezko beharrian batekin negoziatzea egitea, eta higiezinaren merkatuaren erregulazio faltak espekulazio hori basatia izatea ahalbidetu du. Hala, bost urtetan alokairuaren prezioak %50eko gorakada izan du Espainiako Estatuan, Idealista higiezinaren atariko datuei tiraka Espainiako Bankuak iazko abuztuan kalera-tutako informearen arabera –hain da opakua merkatua, datu publikoen faltan iturri horiek darabiltzala Espainiako Bankuak ere–. Datuok gurean lurreratuz gero, 2014tik 2019ra bitartean alokairua %25 inguru igo da Iruñean eta Donostian, %15 bueltan Gasteizen eta %10 inguru Bilbon. Irailean Espainiako Sustapen Ministerioaren Etxebizitza eta Lurraren Behategiak publiko egin zuen informearen arabera, Gipuzkoa eta Bizkaia zeuden, hurrenez hurren, alokairu garestienak dituzten Espainiako Estatuko probintzien zerrendan hirugarren eta laugarren postuetan, Bartzelona eta Madrilan atzetik.

Alabaina, alokairuaren kontrara, soldatek ez dute goranzko bilakaerarik izan. Ondorioz, maizterrek beren diru-sarreraren zati geroz eta handiagoa bideratu behar izan dute etxebizitza gastuetara. Ekonomia Lankidetzak eta Garapenerako Erakundearen (OCDE) 2014ko datuen arabera, Espainiako Estatuan etxeetako diru-sarreraren %40tik gora jaten zuen alokairuak, erakundea osatzen duten estatuetan proportzioa, batzaz beste, %13koa zen bitartean. Gazteen Euskal Behatokiak landutako *Etxebizitza-eman-tzipazioaren kostua Euskadin* txostena gazteei begira landutakoa bada ere, lagungarri izan daiteke EAEn alokairuak jaten duen soldataren portzentajearen inguruko ideia bat egiteko: 16-29 eta 30-34 adin tartetean batez besteko soldata, hurrenez hurren, 1.093 eta 1.297 eurokoa dela oinarri hartuta, 2017an gazteen

soldataren %69,3 balio zuen alokairuak, batez beste. Ordutik gaur arte jazotako alokairuaren igoera medio, ondorioztatu daiteke soldataren zati are handiagoa janaz joan dela etxebizitza, alokairuaren bueltako burbuila gizenaz. Koronabirusak azaleratutako krisi ekonomikoak hainbat maizter kaudimengabe utzi dituen honetan, burbuila eztanda egitear da. Nazioarteko Diru Funtzak (NDI) egindako iragarpenen arabera, 2008ko higiezinaren burbuilaren antzerako etxebizitza krisia jazotzeaz da.

Behea jo aurretik, beren burua eroridit ahal bezain beste babesteari ekin diote espekulatuzaileek. Funtz putreak, batetik, higiezinaren prezioak jaisten ari dira merkatuko prezioek behea jo aurretik saldu asmoz, eta bestetik, milioika euro biltzen ari dira behin prezioak behea jo

Irailean Gipuzkoa
eta Bizkaia zeuden,
hurrenez hurren, alokairu
garestienak dituzten
Espainiako Estatuko
probintzien zerrendan
hirugarren eta laugarren
postuetan

dutenean higiezinak merke antzean erosi eta etorkizunean horiekin dirua egin asmoz. Alokairu turistikoaren merkatuak, aldiz, etxebizitzaren merkatuan bilatu du turismoaren geldialdiari bizirauteko amarrua: pisu turistikoak aldi baterako alokairu gisa txertatu dituzte, denborazkotasuna baliatuz alokairuaren legea bete beharra ekiditeko. Idealistaren datuak oinarri hartuta eldiario.es-ek ateratako kalkuluen arabera, 2019arekin alderatuta, ekainean alokairuaren eskaintza %30 hasi da Araban, %27 Nafarroan, %20 Bizkaian eta %19 Gipuzkoan. Estrategia hori hedatzen ari diren higiezinaren atariak eta estrategia jarraitzen duten jabeak iruzur egiteagatik ikertu beharko lituzketela adierazi zuen Palomerak: “Urteetan etxebizitzak merkatu turistikora desbideratzen ari diren horiek sistemaren puntuitsuak ustiatu nahirik jarraitzen dute. Baina kasu honetan legearen marjinetan ari dira”.

Estrategiak estrategia, higiezinaren sektoreko pisu astunak artega dauka iragarritako krisiaren aurrean. Alarma egoeraren hastapenetan eta milaka maizterrek alokairu greba hasi bezperetan, Alokaturako Etxebizitzaren Jabeen Elkarteak (Asval) eman zuten aurkeztera. Beren hitzetan Espainiako Estatuko etxejabe txiki eta handiak ordezkatzen dituen elkarteak da eta “alokairuaren merkatu eraginkor, orekatu eta arrazoizkoaren alde lan egitea” dute asmo. Egitan, baina, etxejabe handiak daude beronen atzean: Kataluniako La Llave de Oro eta Madrileko Tectum higiezinaren agentziek eta Ares Management funtsak sortutako elkarteak da, eta Blackstone funts putrearen Testa Home *socimía* zein Albirana promotorea ere batu zaizkio. Bartzelonako Sindicat de Llogateresek salatu zuenez, Asval lobbya da, alokairuak bere horretan mantendu daitezkeen Espainiako Gobernuari presioa egitea asmo duena. Presio bat eraginkorra behar duena izan, osasun krisiak maizterren egoera larri bilakatu badu ere, etxebizitzara bideratutako laguntzetan azken urteetan neurrigabeki puztutako alokairuak ukiezin mantendu baitituzte; maizterrei zorpetzea aurkeztu zaie “aterabide” gisa, dela ordaintzen luzamenduekin edota mikrokredituekin. Eta bere horretan mantendutako alokairuaren aurrean zaurgarritasun ekonomiko egoeran dauden maizterrentzat lagungarri behar zuten diru-laguntzak, gainera, ezer gutxi arintzerak datoz: 11/2020 Errege Lege Dekretuak 900 euro arteko laguntza ekonomikoak iragarri bazituen ere, laguntzen zenbatekoa eta baldintzak xedatzea autonomia-erkidegoen esku utzi zuen; sei hilabetez aplikagarri diren 250 euro arteko diru-laguntzak onartu zituen Eusko Jaurlaritzak apirilean alokairu librean bizi direnentzako, eta gehienez ere 300 eurokoak izan daitezkeen laguntzak eskaini ditu Nafarroako Gobernuak. Alokairu babestuari dagokionez, ordaintzen aldi baterako salbuespena ahalbidetu du Jaurlaritzak, eta diru-laguntzen igoera zein luzapena Nafarroako Gobernuak.

Osasun krisiaren karira maizterrei eta etxejabeek emandako tratua desorekatuaren adierazle, martxoaren 18an, alarma egoera indarrean jarri berri, Bizkaiko Batzar Nagusiek zerga-salbuespen bat onartu zuten, funts putreei ahalbidetzen ziena beren zergen erdia soilik ordaintzea.



Bartzelonako Raval auzoko etxebizitza sindikatua. Katalunian etxebizitza sindikatuen sare indartsua daukate josia, eta beren ereduaren eragina nabari da Euskal Herrian sortzen ari diren sindikatu askorengan ere. Elkar babestea, antolakuntza eta autodefentsa kolektiboa dira horien funtzionamenduaren giltzarri. / ARGAZKIA: SINDICAT D'HABITATGE DEL RAVAL

ETXEBIZITZA SINDIKATUEN LORATZEA

Etxebizitza eskubidearen defentsak agintarien agendetan tokirik ez duela begi bistan, alokairua ordaintzeko arazoak dituen hainbatek bestelako bideetatik bilatu du heldulekua, eta gertuko etxebizitza sindikatura jo du askok. Horietan jasotzen ari diren kasu andana etxebizitza krisiaren munta adieraztera dator. Gasteizko Etxebizitza Sindikatuko kide Karla Berrojalbizek jakinarazi digunez, koronabirusaren agerpenaz geroztik nabarmen hazi da berengana jo duen pertsona kopurua: 400dik gora kasu heldu zaizkie. “Ez dut uste gure esperientzia lagin gisa hartu daitekeenik, baina bai adierazten du arazoaren magnitudea”, egin du ñabardura.

Maiatzaren 10a arte sindikatura heldutako kasuen %58a baino gehiagok ez zituen betetzen Eusko Jaurlaritzaren laguntzak jasotzeko baldintzak. “Ez dituzte irizpideak betetzen, besteren artean, irizpide idealistak eta legalistak direlako”, azpimarratu du Berrojalbizek. Diru-laguntzak ezagutzera eman eta gutxira sindikatuak adierazi zuenez, neurri horiek ez dute aintzat hartzen langile klasearen

zahirik zaurgarriena, lan eta alokairu kontraturik ez duena, eta ondorioz sektore horrek ez du irizpideek exijitzen duten estatus legala betetzen. Diru-laguntzak eskuratzerantz bidean bete beharreko lehen baldintza bera azpimarragarria iruditzen zaio Berrojalbizi: “Frogatu behar duzu zure egoera ekonomikoa koronabirusaren ondorioz aldatu dela; pobrezia, proletalga, koronabirusaren berrikuntza bat bailiran, eta ez egiturazko arazoa”. Irizpideak betetzeko zailtasunak albo batera, burokraziak ere oztopatu egin ohi du laguntzetara sarbidera izateko egin beharreko bidea, maizter asko amore ematera bultzatuz.

Babes bila gerturatu zaien jende andanari erantzuterako orduan, Gasteizko Etxebizitza Sindikatuari mesedegarri izan zaio aurretik egindako ibilbidea eta hark eman dien ezagutza. Orain bi urte hasi ziren lehen pausoak ematen, ordu-rako etxebizitza krisiaren aurrean antolatzeko beharra bazegoen seinale. “Zentzu horretan positiboa izan da zeren ez gaitu harrapatu praktikarekin konexiorik gabe”, egin du balorazioa Berrojalbizek.

Ibilbide luzea izatea ez da, gaur gaurkoz, gurean diren etxebizitza sindika-

tuen artean nagusitzen den ezaugarria. Euskal Herrian etxebizitza sindikatuen eztanda eragin duena osasun krisia izan baita. Donostiako Maizterren Sindikatua da konfinamenduan ernaldutako sindikatuetakoa bat; bertako kide da Luis Diaz, eta azaldu digunez otsaila bueltan hasi ziren sindikatua martxan jartzea pentsatzen, apirilean lanean hasi asmoz. Koronabirusaren agerpenak etxebizitzaren krisia areagotu eta krisi ekonomikoa bizkortu izanak, baina, planak aldatu eta uste baino lehen martxan jartzera bultzatu ditu, egoerak esku hartzea eskatzen zuela iritzirik. Konfinamendua medio, ez da izan praktikari ekiteko modurik errazena, eta kaltetutako maizterekin telematikoki jardutera mugaturik egin dituzte lehen pausoak. Tarte horretan ezohiko egoerak kaltetutako jendea izan da berengana jo duena Diazek dioenez, eta aurrez aurreko asanbladei ekin diotenean hasi dira osasun krisialdiak eragindako arazoez harago doazen problematikekin topo egiten. Gasteizko sindikatuak ere, konfinamendu hasieran, aholkularitzara mugaturik ikusi zuen bere jarduna hein handi batean. “Baina ez bakarrik diru-laguntzen



EUSKAL HERRIKO ETXEBIZITZA SINDIKATUEN MAPA

inguruan, aholkularitza egin dugu baita ere eskubide eta betebeharren inguruan, eta jendeari lagundu diogu bere egoera zein zen ulertzen: noiz etxe kaleratu zezaketen, zein diren prozedurak, eta abar". Egunak igaro ahala, ordea, aholkularitzaz harago jo eta borroka zein negoziaketa prozesuak ere abiatu dituzte alokatzaile, enpresa zein higiezin agentziekin, "akordio batzuetara heldu edo maizterren egoera lasgarriak errotik mozteko".

Beren ibilbide motzean antzemanda-kotik zera nabarmendu du Diazek: ikusten ari dira etxetabeen artean badagoela inpunitatez eta beren erantzukizunen kargu egin gabe jokatzeko joera nahiko orokortua, zeinak harreman hierarkiko bat ezartzen duen jabearen eta maizterren artean. "Etxetabeek ez dute espero maizterren partetik erantzunik, ezta horiekin berdinen arteko harremana eratzea ere", azaldu du. Horrek beren pausoak zein norabidetan eman behar dituzten argitzen duela dio: "Arazo baten aurrean, lortu behar dugu maizterrak etxetabearekin bilera bat eskatzea eta gu negoziaketa horretan azaltzea". AZET Bilboko Alde Zaharreko Etxebizitza Taldeak frogatu du etxetabeen abusuen aurrean erantzutean kolektiboak duen indarra. Azaldu dutenez, beren taldera batutako pertsona batekin zuen tratua

dezente laxatu zuen etxetabeak, kolektibo batekin harremanetan zegoela aditzera eman zionean.

Kolektiboaren babesaz eskertuta agertu da Maite Aragón ere. Ingelesko irakaslea da bera, ABEEa ezarri zioten martxoan, eta ordutik alokairua ordaintzeko zailtasunekin dabil; ikasturte hasieran gauzek hobera egingo ote duten zailtasunak egiten du gainera. Etxebizitza gastuei nola aurre egin jakin ezinda zebilela egin zuen topo Bilboko San Inazio eta Deustu auzoetako Alogerekoak Etxebizitza Sindikatuaren karteekin. "Ez nekien nola funtzionatzen zuten, baina laguntza eskaintzen zutela irakurritako berengana jo nuen, aholkatu nindezaten", azaldu du. Ez da damu erabaki hori hartu izanaz, sindikatuan eskaini baitzioten aholkularitza eta baita arlo teknologi-

koan laguntza ere, konfinamendua medio diru-laguntzak internet bidez bideratzerakoan arrakala digitalarekin egin baitzuen topo. Ez izerdirik bota gabe, baina lortu du bere helburua: urria iruditzen zaion laguntzaren eskakizuna bideratzea eta etxetabearekin adostasun batera iristea. Alokairuaren zati bat ordaintzen du orain, nahiz eta ordaintzen ez duen zatia aurrerago ordaindu beharreko zor gisa pilatzen doakion. Ez da egoera ideala, baina osasun larrialdiaren hastapenetatik lortu du hobekuntzarik. Atzera begirakoan, argi mintzo da: "Beraiek [Eusko Jaurlaritzak] ez didate deus lagundu, Etxebizitza Sindikatuak bai". Horren adierazle, bere egoera hobetarik ere segitzen du sindikatuaren astelehenoroko asanbladetara joaten; ohartzeke, kide bilakatu da. ●